

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 6Ssk/25/2021
Identifikačné číslo spisu: 5020200218
Dátum vydania rozhodnutia: 20. apríla 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:5020200218.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: C. Y. M., narodený XX. L. XXXX, bytom v Z. Š., H. L. M. Č.. XX/X, právne zast.: JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom so sídlom v Bratislave, Sibírska č. 4, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej z 20. apríla 2020, Číslo: XXX XXX XXXX X, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 25. mája 2021, č.k. 29Sa/17/2020-63, t a k t o

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 25. mája 2021, č.k. 29Sa/17/2020-63 postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej z 20. apríla 2020, Číslo: XXX XXX XXXX X, ktorým tento podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) zamietol v celom rozsahu odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 19. decembra 2019, Číslo: XXX XXX XXXX X. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán podľa § 60 ods. 2, § 67 ods. 1, § 255 ods. 5, § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) zamietol žiadosť žalobcu o prepočet predčasného starobného dôchodku.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovanej preskúmal v intenciách § 274 ods. 1,2, § 255 ods. 5, § 60 ods. 2, § 69a ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., § 21 ods. 1, § 174 ods. 1,2, § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej Správnym súdnym poriadkom dospel k záveru o nedôvodnosti podanej správnej žaloby.

3. Krajský súd mal preukázané, že žalobcovi bol od 01. januára 2016 priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“), pričom na vznik nároku na výsluhový dôchodok a pre jeho sumu bola žalobcovi zhodnotená doba od 01. októbra 1984 do 30. septembra 1985, t.j. doba výkonu základnej vojenskej služby v I. kategórii funkcií, od 01. novembra 1996 do 31. decembra 1999 - obdobie výkonu služby v Policajnom zbore v I. kategórii funkcií a doba od 01. januára 2000 do 31. decembra 2015 v III. pracovnej kategórii. Požiadavku žalobcu o započítanie doby služby v Policajnom zbore, ako aj doby výkonu základnej vojenskej služby v I. pracovnej kategórii v rámci prepočtu predčasného starobného dôchodku, považoval krajský súd za neopodstatnenú, nakoľko žalobca získal dobu služby v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a v súlade s § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. sa doba zhodnotená pre nárok na výsluhový dôchodok už nepovažuje za obdobie dôchodkového poistenia, a preto nemohla byť pre nárok na predčasný starobný dôchodok zhodnotená. S odkazom na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uviedol, že nároky poistencov plynúce zo zaradenia doby služby do I. a II. kategórie funkcií sa musia podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. zachovať pre nárok a určenie sumy starobného dôchodku vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia, aj keď títo poistenci za dobu služby získali dávky v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia, pretože v sume výsluhového dôchodku neboli zohľadnené. Zachovanie týchto nárokov spočíva v určení zníženého dôchodkového veku v závislosti od rozsahu doby služby získanej v I. alebo v II. kategórii funkcií a v určení sumy starobného dôchodku a pozostalostných dávok v súlade s § 274 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. aj podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003. Vo vzťahu k predčasnému starobnému dôchodku uviedol, že ustanovenie § 274 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. sa nevzťahuje na určenie sumy predčasného starobného dôchodku, ako aj skutočnosť, že poberateľovi výsluhovej dávky nevznikol nárok na zníženie dôchodkového veku, nakoľko nezískal dobu služby v potrebnom rozsahu. Dobu služby získanú v I. kategórii funkcií v súlade s § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. nemožno hodnotiť na nárok na predčasný starobný dôchodok a určenie jeho sumy. Predčasný starobný dôchodok navyše nie je uvedený ani v Dohovore o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128) uverejnenom v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb., a preto neprichádza do úvahy ani aplikácia článku 33 ods. 2 daného Dohovoru v časti IV. Spoločné ustanovenia.

4. Zdôraznil, že podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023. Podľa § 274 ods. 2 menovaného zákona suma starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku a invalidného dôchodku, na ktorý vznikne nárok podľa odseku 1 nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to vrátane úpravy dôchodku a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu. To platí aj vtedy, ak sa suma dôchodkov uvedených v prvej vete určuje na účely určenia sumy vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku alebo sirotského dôchodku. Z § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. teda vyplýva, že zachovanie nárokov zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa týka len tých druhov dôchodkov, ktoré boli upravené v zákonnej úprave platnej pred 01. aprílom 2004, t.j. podľa zákona č. 100/1988 Zb. V zmysle zákonnej úpravy ustanovenej v zákone č. 100/1988 Zb. z dôchodkového zabezpečenia sa poskytujú taxatívne zákonom určené dávky na zabezpečenie poistenca v invalidite, v starobe a pozostalostné dávky - dôchodky, a to starobný, invalidný, čiastočný invalidný, za výsluhu rokov, vdovský, vdovecký, sirotsky, manželky, sociálny (§ 7 písm. a/). Druhom starobného dôchodku je aj pomerný starobný dôchodok (§ 26). Z uvedeného je zrejmé, že pred 01. januárom 2004 zákon č. 100/1988 Zb. predčasný starobný dôchodok ako dávku sociálneho zabezpečenia neupravoval. V tomto smere krajský súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júna 2020, sp. zn. 7Sk/20/2019, z ktorého tiež vyplýval záver, že zaradenia zamestnaní do troch pracovných kategórií na účely dôchodkového zabezpečenia podľa druhu vykonávaných prác bolo možné len do 31. decembra 1999 (§ 14 ods. 1 v spojení s § 16

zákona č. 100/1988 Zb.). Nárok na predčasný starobný dôchodok ako sociálne zabezpečenie poistenca v starobe je možné priznať poistencovi len na základe splnenia zákonných podmienok ustanovených v právnej úprave zákona č. 461/2003 Z.z. Nárok na predčasný starobný dôchodok je samostatným nárokom, rozdielnym od nároku na starobný dôchodok, z ktorých dôvodov je povinnosťou tak Sociálnej poisťovne, ako aj súdu v súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu posudzovať splnenie zákonných podmienok pre priznanie či starobného alebo predčasného starobného dôchodku samostatne. Na tejto skutočnosti nič nemení ani to, že predčasný starobný dôchodok po dovŕšení dôchodkového veku poistenca sa považuje za starobný dôchodok. Z uvedených dôvodov, ak bol žiadateľovi o dávku priznaný predčasný starobný dôchodok podľa č. 461/2003 Z.z., § 274 zákona na účely porovnávania výpočtu sumy dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. použiť nemožno.

5. Ďalej uviedol, že nároky vyplývajúce zo zaradenia do zvýhodnenej pracovnej kategórie podľa tohto ustanovenia na účely výpočtu sumy dôchodkovej dávky možno použiť len pri rozhodovaní o starobnom dôchodku, o pomernom starobnom dôchodku alebo invalidnom dôchodku. Uvedený právny názor vyslovil Najvyšší súd Slovenskej republiky v stanovisku publikovanom pod č. 59, uverejnenom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR a súdov Slovenskej republiky v čiastke č. 4/2012. Nárok na dôchodok vo výške, ktorá nie je nižšia ako jeho výška zistená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 sa teda netýka predčasného starobného dôchodku, lebo takýto druh dôchodkovej dávky právny predpis do tohto dňa neupravoval, a to bez ohľadu na to, že dovŕšením dôchodkového veku podľa zákona č. 461/2003 Z.z. sa predčasný starobný dôchodok stáva starobným dôchodkom. Poukázal tiež na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. septembra 2013, sp. zn. 7So/82/2012 (publikovaný v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS SR a súdov SR pod č. 39/2015), v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že cit.: „Zachovanie nárokov zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa týka len tých druhov dôchodkov, ktoré boli upravené v zákonnej úprave platnej pred 1. januárom 2004.“

6. V závere k námietke žalobcu, že mu žalovaná nezapočítala obdobie od 28. júna 1980 do 01. septembra 1980, ktoré odpracoval v podniku Štátne majetky š.p. Martin, o čom predložil žalobca aj čestné vyhlásenia svedkov (p. U. a p. P.Á.) krajský súd vychádzajúc z dávkového spisu uviedol, že žalobcovi boli zhodnotené všetky v administratívnom konaní preukázané doby poistenia, ktoré získal žalobca jednak vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenia (zabezpečenia) na nárok na predčasný starobný dôchodok, ako aj v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia na nárok na dávku výsluhového zabezpečenia. Žalobcovi teda boli rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa o priznaní predčasného starobného dôchodku a rozhodnutím Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o priznaní výsluhového dôchodku zhodnotené doby poistenia, ktoré získal v oboch systémoch dôchodkového zabezpečenia. Žalobca nepredložil v administratívnom konaní žiadne nové dôkazy, ktoré by mohli mať vplyv na rozhodovací proces a ktorými by bola spochybnená správnosť posúdenia nároku žalobcu na predčasný starobný dôchodok. Pokiaľ žalobca v replike k žalobe namietal, že sa Sociálna poisťovňa vôbec nezmienuje o existencii čestného vyhlásenia vyššie označených svedkov, krajský súd dodal, že z obsahu administratívneho spisu nemal preukázané, že by bol žalobca k neformálnej žiadosti o prepočítanie predčasného starobného dôchodku z 13. novembra 2019 pripojil označené čestné vyhlásenie, respektíve vzniesol alebo označil akýkoľvek iný dôkazný návrh na preukázanie označenej doby civilného zamestnania. Pokiaľ takýto dôkazný návrh žalobca nevzniesol, nebolo povinnosťou správneho orgánu sa s ním vecne vysporiadať.

7. Vzhľadom na uvedené, krajský súd správnu žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

8. O trovách konania krajský súd rozhodol tak, že účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal, keď žalobca bol v konaní neúspešný (§ 167 ods. 1 SSP) a u žalovanej nebola splnená podmienka výnimočnosti situácie podľa § 168 SSP.

II.

9. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

10. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

11. Konkrétne namietal, že krajský súd nevykonával riadne dokazovanie, neboli vypočutí svedkovia a tiež neboli posudzované univerzálne listinné dôkazy, postupom súdu boli porušené ústavné princípy rovnakého zaobchádzania, princíp právnej istoty a rovnosti zbraní. V čase výkonu služby žalobcu, boli dávky na dôchodkové zabezpečenie odvádzané výlučne do všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia, t.j. na konto Sociálnej poisťovne. Do 30. apríla 1998 existoval len jeden spoločný systém dôchodkového zabezpečenia pre všetkých občanov Slovenskej republiky, policajti si odo dňa 01. júla 2002 založili svoj vlastný osobitný dôchodkový systém.

12. Uviedol, že žalobca má odpracovaných 15.038 dní, t.j. 41 rokov a 73 dní v III. pracovnej kategórii (z toho 95 dní v II. pracovnej kategórii - Slovasfalt), v ktorej ešte nie sú niektoré obdobia jeho pracovnej činnosti v civilnom sektore dodnes posudzované podľa príslušnej pracovnej kategórie, ale aj napriek tejto okolnosti spĺňal všetky podmienky pre vznik starobného dôchodku v oveľa vyššej sume, než uvádzal krajský súd, či Sociálna poisťovňa. Krajský súd dôsledne nehodnotil dobu služby v I. kategórii funkcií, ale ani dobu v II. pracovnej kategórii (Slovasfalt), čo žalobcu vážne dôchodkovo diskriminuje a poškodzuje. Rovnako sa krajský súd nezaoberal čestnými vyhláseniami svedkov (p. U. a p. P.), podľa ktorých žalobca v čase od 28. júna 1980 do 01. septembra 1980 pracoval na poľnohospodárskych prácach v podniku Štátne majetky v Turčianskej Štiavničke; uvedené reálne odpracované obdobie dodnes žalobcovi chýba.

13. Žalobca sa tiež nestotožnil s vysvetlením súdu, že predčasný starobný dôchodok nie je bežnou sociálnou dávkou, hoci uplynutím určitého času sa ten istý dôchodok zmení na starobný dôchodok, čo už je bežná sociálna dávka. Zotrval na tom, aby bol predčasný starobný dôchodok posudzovaný podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, pretože podľa týchto kritérií žalobca získal dobu služby v potrebnom rozsahu, dobu výkonu služby získanú v I. kategórii funkcií v súlade s § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z.

14. V ďalšej časti podanej kasačnej sťažnosti uviedol, že žalovaná je povinná vykonávať vyčerpávajúce dokazovanie a zisťovanie najmä v počiatočnej fáze správneho konania tak, aby boli náležite objasnené všetky rozhodujúce okolnosti dôležité pre posúdenie veci a aby všetky skutkové zistenia čo najviac zodpovedali skutočnosti. Namietal tiež porušenie princípu verejnosti, ústnosti a prítomnosti na prerokovaní veci aspoň v jednom stupni, ktorá požiadavka vyplýva z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Navrhol predvolať a vypočuť svedkov podľa § 196 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., čo nebolo zo strany správneho orgánu akceptované.

15. Navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovanej a vec jej vráti na ďalšie konanie.

III.

16. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadrila podaním z 25. januára 2021.

17. Dôvody uvádzané žalobcom v kasačnej sťažnosti považovala za neopodstatnené, krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého vec náležite právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť a nesprávnosť správnu žalobou napadnutého rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej.

18. Navrhla, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

IV.

19. Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti bolo doručené žalobcovi na vedomie dňa 23. júla 2021.

V.

20. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP, pričom jej dôvodmi nebol viazaný (§ 453 ods. 2 SSP) a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

21. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

23. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

24. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

25. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej z 20. apríla 2020, Číslo: XXX XXX XXXX X, ktorým tento podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. zamietol v celom rozsahu odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 19. decembra 2019, Číslo: XXX XXX XXXX X. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán podľa § 60 ods. 2, § 67 ods. 1, § 255 ods. 5, § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. zamietol žiadosť žalobcu o prepočet predčasného starobného dôchodku.

26. Podľa § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu 2) a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu. 55)

27. Podľa § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., poistenc má nárok na predčasný starobný dôchodok, ak ku dňu, od ktorého žiada o jeho priznanie,

a/ bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov,

b/ chýbajú mu najviac dva roky do dovŕšenia dôchodkového veku a

c/ suma predčasného starobného dôchodku je vyššia ako 1,2-násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu. 56)

28. Podľa § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z., za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu 2) a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu. 55)

29. Podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa zachovávajú.

30. Podľa § 274 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., suma starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku a invalidného dôchodku, na ktorý vznikne nárok podľa odseku 1, nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to vrátane úpravy dôchodku a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu. 110) To platí aj vtedy, ak sa suma dôchodkov uvedených v prvej vete určuje na účely určenia sumy vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku alebo sirotského dôchodku.

31. Podľa § 7 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., z dôchodkového zabezpečenia sa poskytujú tieto dávky: 1. starobný, 2. invalidný, 3. čiastočný invalidný, 4. za výsluhu rokov, 5. vdovský, 6. vdovecký, 7. sirotsky, 8. manželky, 9. sociálny.

32. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovanej mal preukázané, že

- žalobca na predpísanom tlačive z 12. apríla 2019 požiadal žalovanú o priznanie predčasného starobného dôchodku

[žiadosť spísaná dňa 09. apríla 2019; dôchodok žiadal priznať k 09. aprílu 2019],

- žalovaná rozhodnutím zo 07. júna 2019, Číslo: XXX XXX XXXX X od 09. apríla 2019 žalobcovi priznala predčasný starobný dôchodok v sume 253,30 eur mesačne

[na účely vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok bolo žalobcovi zhodnotených 9.194 dní obdobia dôchodkového poistenia, t.j. 25,1891 rokov dôchodkového poistenia],

- žalobca následne listom z 13. novembra 2019 požiadal žalovanú cit.: „(...) o prepočítanie mesačnej dávky predčasného starobného dôchodku.“

[ako primárny dôvod predmetnej žiadosti uviedol nezapočítanie do doby poistenia dobu, po ktorú vykonával ročnú základnú vojenskú službu a tiež dobu trvania služobného pomeru príslušníka policajného zboru],

- žalovaná rozhodnutím z 19. decembra 2019, Číslo: XXX XXX XXXX X predmetnú žiadosť žalobcu o prepočet predčasného starobného dôchodku zamietla

[v odôvodnení rozhodnutia uviedla, že nakoľko žalobca v I. kategórii funkcií získal 4 roky a 61 dní, dôchodkový vek nie je možné znížiť; zároveň celé obdobie trvania služobného pomeru nie je možné hodnotiť ako obdobie dôchodkového poistenia na účely určenia sumy predčasného starobného dôchodku, nakoľko toto obdobie žalobcovi založilo nárok na výsluhový dôchodok],

- na odvolanie žalobcu generálny riaditeľ žalovanej tu preskúmaným rozhodnutím z 20. apríla 2020 zamietol v celom rozsahu odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie žalovanej z 19. decembra 2019.

33. Rovnako mal nesporne za preukázané, že žalobcovi bol od 01. januára 2016 priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z.; na nárok na dávku výsluhového zabezpečenia bola zhodnotená doba služobného pomeru v rozsahu od 01. októbra 1984 do 30. septembra 1985 - základná vojenská služba (I. kategória), od 01. novembra 1996 do 31. decembra 1999 - výkon služby PZ (I. kategória), od 01. januára 2000 do 31. decembra 2015 - výkon služby PZ (III. kategória), na určenie sumy priznaného výsluhového dôchodku bola zhodnotená doba v rozsahu 20 rokov a 65 dní.

34. Najvyšší správny súd po vyhodnotení námietok uvedených v kasačnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchýlil od argumentov a relevantných právnych záverov uvádzaných krajským súdom vo veci samej, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku.

35. Najvyšší správny súd uvádza, že zákon č. 461/2003 Z.z. spod obdobia dôchodkového poistenia vylučuje obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt a profesionálny vojak získali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok

alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu. K tomu vecne zodpovedá aj prechodné ustanovenie § 255 ods. 5 menovaného zákona, podľa ktorého sa za obdobie dôchodkového poistenia považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu. V predmetnej veci mal najvyšší správny súd za preukázané, že žalobcovi bol zo strany Ministerstva vnútra Slovenskej republiky priznaný od 01. januára 2016 výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z. Na účely určenia sumy výsluhového dôchodku bola žalobcovi zhodnotená doba služobného pomeru v rozsahu od 01. októbra 1984 do 30. septembra 1985 - základná vojenská služba (I. kategória), od 01. novembra 1996 do 31. decembra 1999 - výkon služby PZ (I. kategória), od 01. januára 2000 do 31. decembra 2015 - výkon služby PZ (III. kategória); na určenie sumy priznaného výsluhového dôchodku bola zhodnotená doba v rozsahu 20 rokov a 65 dní. Z uvedeného je ďalej zrejmé, že žalobca v I. kategórií funkcií získal 4 roky a 61 dní (01. október 1984 až 30. september 1985 a 01. november 1996 až 31. december 1999).

36. Z obsahu pripojeného dávkového spisu žalovanej bolo tiež zistené, že žalobcovi bol zároveň priznaný predčasný starobný dôchodok s tým, že ku dňu vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok, t.j. k 09. aprílu 2019, žalobca získal 9.194 dní obdobia dôchodkového poistenia, čo na účely výpočtu predčasného starobného dôchodku predstavuje 25,1891 rokov dôchodkového poistenia. Z príslušného osobného listu dôchodkového poistenia tvoriaceho obligatórnu prílohu rozhodnutia o priznaní predčasného starobného dôchodku vyplýva, že na účely výpočtu výšky predčasného starobného dôchodku nebola zhodnotená doba služobného pomeru v celkovom rozsahu 20 rokov a 65 dní [01. október 1984 až 30. september 1985 - základná vojenská služba (I. kategória), 01. november 1996 až 31. december 1999 - výkon služby PZ (I. kategória), 01. január 2000 až 31. december 2015 - výkon služby PZ (III. kategória)], keďže táto bola plne zhodnotená na účely výsluhového dôchodku, pričom žalobca podmienky vzniku nároku na výsluhový dôchodok splnil a tento mu bol počnúc 01. januárom 2016 aj priznaný. V tomto smere možno teda uzavrieť, že ak doba výkonu služby policajta zakladá nárok na výsluhový dôchodok, nemožno túto hodnotiť pri výpočte výšky (predčasného) starobného dôchodku vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Jej vylúčeniu pre zistenie výšky dávky, na ktorú vznikne nárok vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia zodpovedá § 60 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. Len pre úplnosť najvyšší správny súd uvádza, že obdobie výkonu služby policajta, ktoré pre výšku výsluhového dôchodku hodnotiť nemožno, lebo nezaložilo nárok na výsluhový dôchodok alebo nemalo vplyv na jeho výšku však treba hodnotiť vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia, lebo inak by časť týchto dôb poistenia nebola hodnotená v žiadnom z týchto systémov. To však nebol prípad žalobcu, nakoľko, ako už bolo vyššie uvedené, obdobie trvania služobného pomeru v celkovom trvaní 20 rokov a 65 dní u žalobcu založilo nárok na výsluhový dôchodok. Zároveň najvyšší správny súd uvádza, že vyššie citované ustanovenie § 274 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. sa nevzťahuje na určenie sumy predčasného starobného dôchodku, keď nároky plynúce zo zaradenia do zvýhodnenej I. alebo II. kategórie funkcií podľa tohto ustanovenia na účely výpočtu sumy dôchodkovej dávky možno použiť len pri rozhodovaní o starobnom dôchodku, o pomernom starobnom dôchodku alebo o invalidnom dôchodku. Rovnako žalobcovi ako poberateľovi výsluhovej dávky by nevznikol nárok na zníženie dôchodkového veku, nakoľko nezískal dobu služby v potrebnom rozsahu, a teda dobu služby získanú v I. kategórii funkcií v súlade s § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. by nebolo možné (hypoteticky) hodnotiť na nárok na predčasný starobný dôchodok a určenie jeho sumy. Za tohto stavu potom ani možná aplikácia Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach č. 128 do úvahy neprichádza.

37. Žalobca tiež namietal, že nebola dôsledne (z)hodnotená doba v II. pracovnej kategórii (Slovasfalt) v období od 25. marca 1980 do 27. júna 1980 v rozsahu 95 dní, čo žalobcu vážne dôchodkovo diskriminovalo. Najvyšší správny súd uvádza, že z dávkového spisu žalovanej a konkrétne z príslušného evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia z 31. októbra 1980 vyplýva, že žalobca v danom období (t.j. od 25. marca 1980 do 27. júna 1980) bol zamestnaný u zamestnávateľa Doprastav Bratislava a uvedené zamestnanie bolo hodnotené v III. pracovnej kategórii, ktorú skutočnosť žalobca osvedčil vlastnoručným podpisom. Rovnako žalobca uvedeného zamestnávateľa (Slovasfalt)

neuviedol, respektíve neoznačil ani v príslušnej žiadosti o priznanie predčasného starobného dôchodku spísanej dňa 09. apríla 2019; z príslušnej žiadosti vyplýva, že žalobca v danom období bol zamestnaný u zamestnávateľa Doprastav Bratislava, ktorú skutočnosť potvrdzuje v dávkovom spise založený už vyššie zmienený evidenčný list dôchodkového zabezpečenia.

38. K námietke žalobcu, že krajský súd sa nezaoberal čestnými vyhláseniami svedkov (p. U. a p. P.), ktoré žalobca doložil vo forme prílohy k správnej žalobe a podľa ktorých žalobca v čase od 28. júna 1980 do 01. septembra 1980 mal pracovať na poľnohospodárskych prácach v podniku Štátne majetky v Turčianskej Štiavničke, a teda uvedené a reálne odpracované obdobie dodnes žalobcovi chýba, najvyšší správny súd sa stotožňuje so záverom, ktorý k danej námietke prijal krajský súd, keď z obsahu administratívneho spisu nebolo preukázané, že by bol žalobca k neformálnej žiadosti o prepočítanie predčasného starobného dôchodku z 13. novembra 2019 pripojil označené čestné vyhlásenie, respektíve vzniesol alebo označil akýkoľvek iný dôkazný návrh na preukázanie označenej doby civilného zamestnania. Pokiaľ takýto dôkazný návrh žalobca nevzniesol, nebolo povinnosťou správneho orgánu sa s ním vecne vysporiadať. V tomto smere najvyšší správny súd dodáva, že je to práve žalobca, ktorý je povinný v súlade s § 196 ods. 6 veta prvá zákona č. 461/2003 Z.z. navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Sociálna poisťovňa rozhodujúc o konkrétnom nároku na dôchodkovú dávku primárne vychádza z podkladov, ktoré označí a predloží samotný účastník konania. Pokiaľ potom žalobca v príslušnej žiadosti o prepočítanie predčasného starobného dôchodku a ani v nasledujúcom štádiu prebiehajúceho dávkového konania nenamieta, že sociálna poisťovňa žalobcovi na účely výpočtu sumy predčasného starobného dôchodku nezhodnotila určité obdobie dôchodkového poistenia (v tomto konkrétnom prípade obdobie od 28. júna 1980 do 01. septembra 1980), potom nemožno sociálnej poisťovni vyčítať postup, ktorý zvolila v danej veci. Zároveň najvyšší správny súd dodáva, že žalobcovi nič nebráni, aby si znova požiadal o prepočet sumy predčasného starobného dôchodku a za týmto účelom k predmetnej žiadosti označil dôkazy preukazujúce dôvodnosť jeho podanej žiadosti.

39. K námietke, že v dávkovom konaní neboli vypočítaní svedkovia i napriek tomu, že ich žalobca v súlade s § 196 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. navrhol vypočítať najvyšší správny súd uvádza, že z obsahu dávkového spisu nevyplýva, že by žalobca jednak označil svedkov a jednak, že ich žiadal vypočítať; rovnako žalobca správne orgánu nepredložil žiadne čestné vyhlásenie tak, ako uvádza v podanej kasačnej sťažnosti.

40. V súvislosti s namietanou otázkou dokazovania, najvyšší správny súd uvádza, že v správnom súdnictve súd dokazovanie zásadne nevykonáva, vykonáva len také dokazovanie, ktoré je nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia, t.j. jeho rozsah je obmedzený účelom správneho súdnictva (§ 119 SSP). Je to tak preto, že úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu dopĺňaním rozsiahleho dokazovania, ale preskúmať zákonnosť ich rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy, t.j. preskúmať aj postup, ktorý predchádzal vydaniu týchto rozhodnutí s prihliadnutím na záväznosť zisteného skutkového stavu, ktorý tu bol v čase ich právoplatnosti. Správny súd pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu v konkrétnej právnej veci sa v zásade obmedzí na otázku, či vykonané dôkazy, z ktorých správny orgán vychádza, nie sú pochybné, najmä kvôli prameňu, z ktorých pochádzajú alebo pre porušenie niektorej procesnej zásady správneho konania a ďalej na otázku, či vykonané dôkazy logicky robia vôbec možným skutkový záver, ku ktorému správny orgán dospel.

41. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší správny súd nepovažoval kasačnú sťažnosť žalobcu za dôvodnú, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

42. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanej ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta prvá SSP).

43. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.